

Οδηγός Εκπαιδευτή

Ενότητα 6

Σύνθετα μέσα επικοινωνίας

Όνομα παρουσιαστή: _____

Ημερομηνία: _____

Μορφοσύνταξη

Στα άτομα με IDN, οι μορφοσυντακτικές πτυχές της γλώσσας παραμένουν μια σημαντική δυσκολία. Η αναπτυξιακή καθυστέρηση που έχει ήδη αποδειχθεί σε παιδιά με IDD όσον αφορά την κατάκτηση των φωνολογικών και λεξιλογικο-σημασιολογικών πτυχών της γλώσσας παρατηρείται και σε μορφοσυντακτικό επίπεδο (Comblain & Thibaut, 2009, 2020) . Αν και οι περισσότερες μελέτες έχουν επικεντρωθεί σε παιδιά με σύνδρομο Down, 21 έχει βρεθεί ότι στις περισσότερες περιπτώσεις IDD, η συνδυαστική γλώσσα χαρακτηρίζεται από καθυστέρηση στη συντακτική έκφραση, αλλά και από σφάλματα παραγωγής, παραλείψεις και δυσκολίες στην κατανόηση γραμματικών μορφωμάτων (Charman et al. , 2002) . Το μέσο μήκος εκφώνησης (MLU) είναι σχετικά χαμηλό, ακόμη και στην ενήλικη ζωή. Η συνδυαστική γλώσσα χαρακτηρίζεται από μια ορισμένη τυπική απλότητα των εκφωνήσεων.

Από αναπτυξιακή άποψη, η ικανότητα συνδυασμού πολλών λέξεων εμφανίζεται γύρω στους 20-24 μήνες στα νευροτυπικά παιδιά. Αυτό σηματοδοτεί μια σημαντική αύξηση στην εκφραστική δύναμη του παιδιού. Ο συνδυασμός 2 ή 3 λέξεων στην ίδια έκφραση επιτρέπει μια ολόκληρη σειρά σημασιών να εκφραστούν πολύ πιο ξεκάθαρα και πληρέστερα (για παράδειγμα, εκφράζοντας την ύπαρξη ενός αναφορικού, την απουσία ή την εξαφάνισή του· προσδιορίζοντας το χαρακτηριστικό ενός αναφορικού, την κατοχή ή τη θέση του Εκφράζοντας μια σχέση μεταξύ ενός πράκτορα και ενός αντικειμένου, κ.λπ.) (Rondal et al., 1999) .

Αυτό που διαφοροποιεί αυτές τις εκφράσεις του πρώτου παιδιού από τις εκφράσεις ενηλίκων είναι, αφενός, η χρήση γραμματικών λέξεων όπως άρθρα, αντωνυμίες, προθέσεις κ.λπ., κλίσης μορφολογικής σήμανσης και, αφετέρου, συντακτικής σήμανσης. των τρόπων λόγου.

Σε πολλές γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των γαλλικών και των αγγλικών, η σειρά λέξεων και η κλίση μορφολογική σήμανση είναι βασικές μεταβλητές για την έκφραση του νοήματος. Οι περισσότερες εκφράσεις των μικρών παιδιών είναι σωστά διατεταγμένες σε περίπου 30 μήνες. Η κανονική σειρά στα γαλλικά είναι υποκείμενο-ρήμα-αντικείμενο και γενικά αντιπροσωπεύει μια σχέση πράκτορα-δράση-ασθενή. Τα σημάδια κλίσης (γένος, αριθμός κ.λπ.) στα διάφορα λεξικά στοιχεία καθιστούν δυνατή την κωδικοποίηση πρόσθετων σχέσεων νοήματος ή την έμφαση σε ορισμένες σημασιολογικές ενδείξεις που παρέχονται ήδη στην πρόταση.

Γενικά, τα μικρά παιδιά κατανοούν καλύτερα τις συντακτικές πτυχές παρά τις μορφολογικές γραμματικές πτυχές (Brown, 1973) . Δύο στάδια προσδιορίζονται γενικά στη μορφοσυντακτική παραγωγή: ένα πρώτο στάδιο στο οποίο τα παιδιά αρχίζουν να παράγουν εκφράσεις πολλών λέξεων και ένα δεύτερο στάδιο στο οποίο αρχίζουν να χρησιμοποιούν τη μορφολογική συσκευή. Φαίνεται ότι οι σχεσιακές έννοιες που εκφράζονται από τη συντακτική διάταξη είναι πιο ουσιαστικές από αυτές που εκφράζονται από τις μορφολογικές συσκευές, οι οποίες δεν κωδικοποιούν ανεξάρτητες έννοιες αλλά διαμορφώνουν τη σημασία άλλων όρων (για παράδειγμα, οι λεκτικές εγκλίσεις παρέχουν πληροφορίες για τον χρόνο σύζευξης ή/και όψη του ρήματος, ο τύπος των αντωνυμιών με τις οποίες αποδίδεται κ.λπ.). Αυτές οι μορφές έχουν μικρή φωνητική ή αντιληπτική σημασία. Ως αποτέλεσμα, δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον του παιδιού σε πρώιμο στάδιο. Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι η παλαιότερη απόκτηση σύνταξης από τη γραμματική μορφολογία

παρατηρείται επίσης σε μορφολογικά πλούσιες γλώσσες (όπως τα γερμανικά και τα ιταλικά). Η πολυπλοκοποίηση της μορφοσύνταξης μπορεί να συνοψιστεί ως εξής (προσαρμοσμένη από τους Ball et al., 2012 και Schelstraete, 2011) :

Ηλικία	Συντακτική πολυπλοκότητα	Περιγραφή
12-18 μηνών έως 2 ετών	Πρόταση ενός στοιχείου	Μόνο ουσιαστικό ή ρήμα Έτοιμες φόρμουλες Περιεχόμενο απαραίτητο για την κατανόηση
2 ετών έως 2, 6 ετών	Πρόταση δύο στοιχείων	Αύξηση της πολυπλοκότητας των φράσεων “μπιμπερό” = το μπιμπερό του μωρού Διαδοχή υποκειμένου-ρήματος « Θέλω » (η αντωνυμία μπορεί να μην είναι κατάλληλη για τον συνδυασμό υποκειμένου-ρήματος) Ερωτήσεις δύο τμημάτων, εντολές
2,6 ετών έως 3 ετών	Πρόταση τριών στοιχείων	Δομή υποκειμένου-ρήματος-αντικειμένου/συμπληρώματος Έναρξη κλιτικής μορφολογίας: παραγωγή λεκτικών, ονομαστικών και επιθέτων εγκλίσεων (π.χ. σημάδια γένους, πληθυντικού, χρόνου)
3 ετών έως 3, 6 ετών	Προτάσεις με 4 ή περισσότερα στοιχεία	Αυξημένη γνώση της καμπτικής μορφολογίας
3,6 ετών έως 4 ετών	Προτάσεις με πολλές προτάσεις	Συνδυασμός πολλών προτάσεων για την έκφραση σύνθετων σημασιών (συντονισμός, υποταγή κ.λπ.)
4-5 ετών	Πολύπλοκη σύνταξη	Τα βασικά της γραμματικής έχουν αποκτηθεί Ανάπτυξη του συστήματος αντωνυμίας, ποσοτικών και τροπικών ρημάτων Ενδέχεται ακόμη να γίνονται λάθη με ακανόνιστες μορφές ρημάτων ή πληθυντικού, τη χρήση ορισμένων προσδιοριστικών κ.λπ.
5 ετών - εφηβεία	Δόμηση λόγου	Χρήση συνδετήρων, σύνθετες δομές, έλεγχος τονισμού

Σε σύγκριση με αυτή τη γενική εικόνα, τα παιδιά με ΙΔΝ παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση . Μόνο οι πρώτες εκδηλώσεις συνδυασμών δύο λέξεων εμφανίζονται στην ίδια νοητική ηλικία σε παιδιά με ΙΔΔ και νευροτυπικά (Miller et al., 1993) .

Η διαδικασία απόκτησης κανόνων για τη σειρά των λέξεων στην πρόταση είναι όπως αυτή που παρατηρείται στο νευροτυπικό παιδί. Επομένως, αυτοί οι κανόνες σειράς εμφανίζονται από το στάδιο των πρώτων εκφωνήσεων. Ακολουθώντας, παρατηρούμε ότι οι παραγωγές παιδιών ΙΔΔ, αν και πιο σύντομες και λιγότερο σύνθετες από αυτές των παιδιών της ίδιας αναπτυξιακής ηλικίας, είναι σωστά παραγγελμένες. Σε ενήλικες με ΙΔΔ, μόνο οι μισές από τις εκφράσεις που παράγονται είναι πλήρεις και γραμματικά σωστές. Η πολυπλοκότητα της πρότασης μειώνεται επίσης. Ο συντονισμός και η υποταγή σπάνια υπάρχουν στις παραγωγές. Το μορφολογικό επίπεδο είναι αντικειμενικά το πιο ελλιπές, ανεξάρτητα από τη χρονολογική

ηλικία του ατόμου (Comblain, 1996) . Η γραμματική σήμανση του φύλου και του αριθμού εμφανίζεται μόνο μία φορά στα δύο, και τα οριστικά και τα αόριστα άρθρα συχνά παραλείπονται, όπως και τα θηλυκά σημάδια στα ουσιαστικά και τα επίθετα, και τα σημάδια χρόνου και προσώπου στα ρήματα (Comblain & Piérart , 1998; J.-A. Rondal & Lambert, 1983) . Γενικά, η συντακτική παραγωγή των ενηλίκων με σύνδρομο Down είναι ποιοτικά κατώτερη από αυτή των ενηλίκων με νοητική αναπηρία άλλης αιτιολογίας . Έτσι, σε σύγκριση με τα αρσενικά άτομα της ίδιας νοητικής ηλικίας με σύνδρομο X-Fragile, οι εκφράσεις των νεαρών εφήβων με σύνδρομο Down είναι πιο σύντομες, λιγότερο διαφοροποιημένες και περιέχουν λιγότερες πλούσιες συντακτικές μορφές, λιγότερες ερωτηματικές και αρνητικές μορφές (Martin et al., 2013). .

Όπως και στην παραγωγή, υπάρχει μια ασυμφωνία μεταξύ συντακτικής και μορφολογικής κατανόησης. Με συγκεκριμένους όρους, η συντακτική κατανόηση είναι γενικά σύμφωνη με αυτό που αναμένεται με βάση τη μη λεκτική νοητική ηλικία, ενώ η κατανόηση της γραμματικής μορφολογίας είναι κάτω από το αναμενόμενο (Price et al., 2007) . Η δυσκολία που έχουν τα άτομα με IDD στο να κατακτήσουν τις μορφολογικές συσκευές της γλώσσας μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι, σε αντίθεση με τη συντακτική συσκευή, αυτές δεν κωδικοποιούν ανεξάρτητο νόημα, αλλά έχουν μια λειτουργία τροποποίησης της σημασίας άλλων όρων (τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα η δράση, ο αριθμός, το πρόσωπο κ.λπ.). Αυτές οι μορφές είναι φωνητικά-αντιληπτικά λιγότερο εμφανείς και τραβούν την προσοχή του παιδιού αργότερα.

Αν αναλύσουμε τον παραπάνω πίνακα, θα μπορούσαμε να αναρωτηθούμε εάν πέρα από τις απλές συντακτικές κατασκευές του τύπου « θέμα+ρήμα+συμπλήρωμα », τα άτομα IDD μπορούν να παράγουν και να κατανοούν πιο σύνθετες προτάσεις. Η πρώτη έρευνα και δημοσιεύσεις σχετικά με αυτό το θέμα προτείνουν ότι τα παιδιά με IDD ακολουθούν την ίδια αναπτυξιακή πορεία με τα νευροτυπικά παιδιά, αλλά επιτυγχάνουν λιγότερα από τα νευροτυπικά παιδιά (βλ. Rondal, 1995 για ανασκόπηση). Το συμπέρασμα αυτών των μελετών είναι ότι δεν σημειώνεται περαιτέρω πρόοδος στην κατάκτηση πολύπλοκων συντακτικών δομών πέρα από την πρώιμη εφηβεία σε άτομα με IDN. Ωστόσο, αυτός ο ισχυρισμός επιβεβαιώθηκε από μεταγενέστερη έρευνα (J.-A. Rondal et al., 2007; J.-A. Rondal & Comblain, 1999, 2002b, 2002a) που έδειξε ότι η κατάκτηση της γλώσσας ήταν ακόμα δυνατή σε ενήλικες και εφήβους με IDD, κυρίως μέσω της μίμησης. Ομοίως, ο Comblain (1989) χρησιμοποίησε στοχευμένη και συστηματική εκπαίδευση για να βοηθήσει τους ενήλικες με σύνδρομο Down να κατανοήσουν συντακτικά σύνθετες προτάσεις (αναστρέψιμες παθητικές προτάσεις). Ωστόσο, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στην εξαγωγή συμπερασμάτων από αυτό το είδος έρευνας. Η αυξημένη απόδοση των εφήβων και των ενηλίκων με σύνδρομο Down δεν οφείλεται σε μια αυθόρμητη και φυσική εξέλιξη αλλά σε εντατική εκπαίδευση στην κατανόηση ενός συγκεκριμένου τύπου πρότασης. Επιπλέον, δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για τη διατήρηση της απόδοσης μετά την προπόνηση. Τέλος, πρέπει να θυμόμαστε ότι τα δεδομένα στη βιβλιογραφία υποστηρίζουν ωστόσο την ύπαρξη μιας κρίσιμης περιόδου για τις μορφοσυντακτικές πτυχές της γλώσσας (Rondal & Comblain, 1999; Comblain 1996).

